Gábor Locht

Schrijven in het zand

Als je vergeven ook zo moeilijk vindt

De bijbelteksten in dit boek zijn overgenomen uit de Herziene Statenvertaling.

SCHRIJVEN IN HET ZAND

Copyright © 2024 Uitgeverij Gideon en Gábor Locht

Auteur: Gábor Locht

Redactie: Hilde Warning

Schilderijen: Gábor Locht

Omslagontwerp en typografie: Jonathan Reining, Jore ontwerp

Jaar van uitgave: oktober 2024

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN: 978-90-5999-279-5

NUR: 646, 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook, behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

Vergeving en genade behoren tot de mooiste, maar ook kwetsbaarste onderwerpen. Genade ontvangen is ontroerend mooi. Genade verlenen kan dat ook zijn. Maar genade geven, dat wil zeggen vergeven, wordt niet zelden als een worsteling ervaren. Vergeven kost je iets. Het doet soms zeer, ondanks dat het heel helend kan zijn.

In mijn werk aan de Evangelische Hogeschool in Amersfoort heb ik veel coachingsgesprekken met studenten gevoerd. In die gesprekken is mij pijnlijk duidelijk geworden dat veel jongeren al flink wat te verstouwen krijgen in hun leven. Heel verdrietige dingen soms. Helaas gaat ook in christelijke gezinnen veel mis en doen mensen elkaar pijn. En ook buiten de gezinssfeer krijgen jongeren soms al veel ellende te dragen. Vergeven kan in die situaties een moeilijk onderwerp zijn, want wat doe je als je nog vol zit met verdriet of woede?

Christenen kunnen soms gemakkelijk praten over vergeving, als het gaat om wat ánderen moeten doen. De goedbedoelde raad 'Je moet dat maar vergeven' kan heel goedkoop overkomen, of bijna wreed wanneer een dader geen enkel schuldbesef lijkt te hebben. Slachtoffers van onrecht kunnen dan het gevoel hebben in de kou te staan. Zij kunnen zich heel alleen voelen omdat ze zich bij medechristenen niet gekend voelen in hun verdriet. 'Je moet tenslotte maar vergeven en vergeten...' Maar al te gemakkelijk kun je denken dat je je verdriet dan maar beter ook niet tegen God kunt uitspreken. Want Hij zal natuurlijk ook wel willen dat je het snel vergeeft...

Dit soort worstelingen gaan mij aan het hart. Ik zie soms jongeren die geen kant op kunnen met hun verdriet en die het gevoel hebben dat God meer geeft om degene die hun iets heeft aangedaan dan om hen. Nadenken over vergeving is dan helemaal niet mooi en ontroerend, maar zwaar en beklemmend.

Voor iedereen die worstelt met vergeving heb ik dit boek geschreven. Want de Bijbelse boodschap over vergeving is mooier en bevrijdender dan de boodschap die er door sommigen van gemaakt is. God komt op voor het recht. Hij komt op voor slachtoffers en lijdt mee met mensen die lijden. En ja, God is ook genadig, dat zeker ook. Maar Zijn genade zorgt er niet voor dat Hij slachtoffers in de kou laat staan ten gunste van daders.

Genade en vergeving vormen het hart van het christelijke geloof, maar over deze onderwerpen bestaat ook veel onbegrip. Daarom wil ik de Bijbelse boodschap over vergeving opnieuw onder de aandacht brengen. Wat is vergeving precies? Hoe vergeeft God? Hoe wil Hij dat wij vergeven? Wat wil Hij dat wij doen als er geen schuldbesef is bij een dader? Die vragen wil ik aan de orde stellen, niet in een theoretische studie, maar in een vorm die hopelijk dicht bij jou als lezer komt. Dit boek is dan ook bedoeld als een 'mijmerboek'. Via schilderijen en overdenkingen bekijk ik genade en vergeving van verschillende kanten. Ik hoop dat de teksten en beelden je helpen om verder te mijmeren en erover na te denken wat de boodschap van vergeving betekenen kan voor jouw leven.

Als uitgangspunt heb ik 'de geschiedenis van de overspelige vrouw' uit Johannes 8 genomen. Een geschiedenis die mij altijd heeft geraakt, vanwege de manier waarop de Here Jezus met zonde en schuld omgaat. Niet alleen met de schuld van de vrouw, maar ook met die van haar aanklagers. Schuld, genade en vergeving staan centraal in deze geschiedenis. Eerst ga ik daarom in op wat deze geschiedenis daar expliciet over duidelijk maakt. Maar er wordt in deze geschiedenis ook veel niet genoemd en dat prikkelt de nieuwsgierigheid. De vrouw is bijvoorbeeld op heterdaad betrapt, maar toch wordt de man met wie zij blijkbaar gevonden werd, niet genoemd. De betrapte vrouw zal daarnaast een man of verloofde gehad hebben, maar ook die komt in het verhaal niet voor. Dat soort lege plekken in het verslag spreken tot de verbeelding. In dit boek probeer ik die plekken op te vullen en gebruik ik ze als kapstok om verder over vergeving na te denken: hoe zal de bedrogen man bijvoorbeeld gereageerd hebben toen zijn vrouw hem weer onder ogen kwam? Hoe zou de Here Jezus willen dat die man zou reageren als hij Hem om raad gevraagd had? Nadenken over deze niet genoemde personen vormt een goede aanleiding om te beschrijven wat de Bijbel ons over genade en vergeving voorhoudt. De kapstokken die ik gebruik zijn dus soms speculatief; de Bijbelse boodschap over vergeving is dat niet.

Ik hoop van harte dat jij als lezer door beeld en tekst de bevrijdende kracht van vergeving zult zien en meer onder de indruk zult komen van de goedheid én rechtvaardigheid van God.

Gábor

1 De schriftgeleerden en farizeeën

Het was druk in Jeruzalem. Loofhuttenfeest, dat betekende: overal mensen, alle herbergen vol en tot in de wijde omtrek mensen die soms gewoon in de open lucht overnachtten. De najaarszon verlichtte de gevels en de warmte werd weerkaatst op de dringende menigte in de straten. Mensen leidden schapen en ander vee tussen de drukte door. Anderen hadden een deel van hun oogst bij zich, gewisseld in geld, om dat naar de tempel te brengen. Blijde gezichten, hier en daar een opstootje, blatend vee, warmte, handel, loven en bieden, muziek, elkaar begroetende families, het lachen van vrienden, dansen op de pleinen, flirtende jongens, stiekem terugkijkende meisjes, bestofte voeten, het ritselen van feestelijke kleding, de geur van gebraden vlees en gebakken brood, vermengd met die van zweet en parfum, rennende kinderen, de kreten van een wakker geschrokken baby. Feest!

De Joodse historicus Flavius Josephus sprak over miljoenen mensen die tijdens de feesten in Jeruzalem waren. Misschien overdreef hij de aantallen een beetje, maar ze moeten gigantisch zijn geweest.

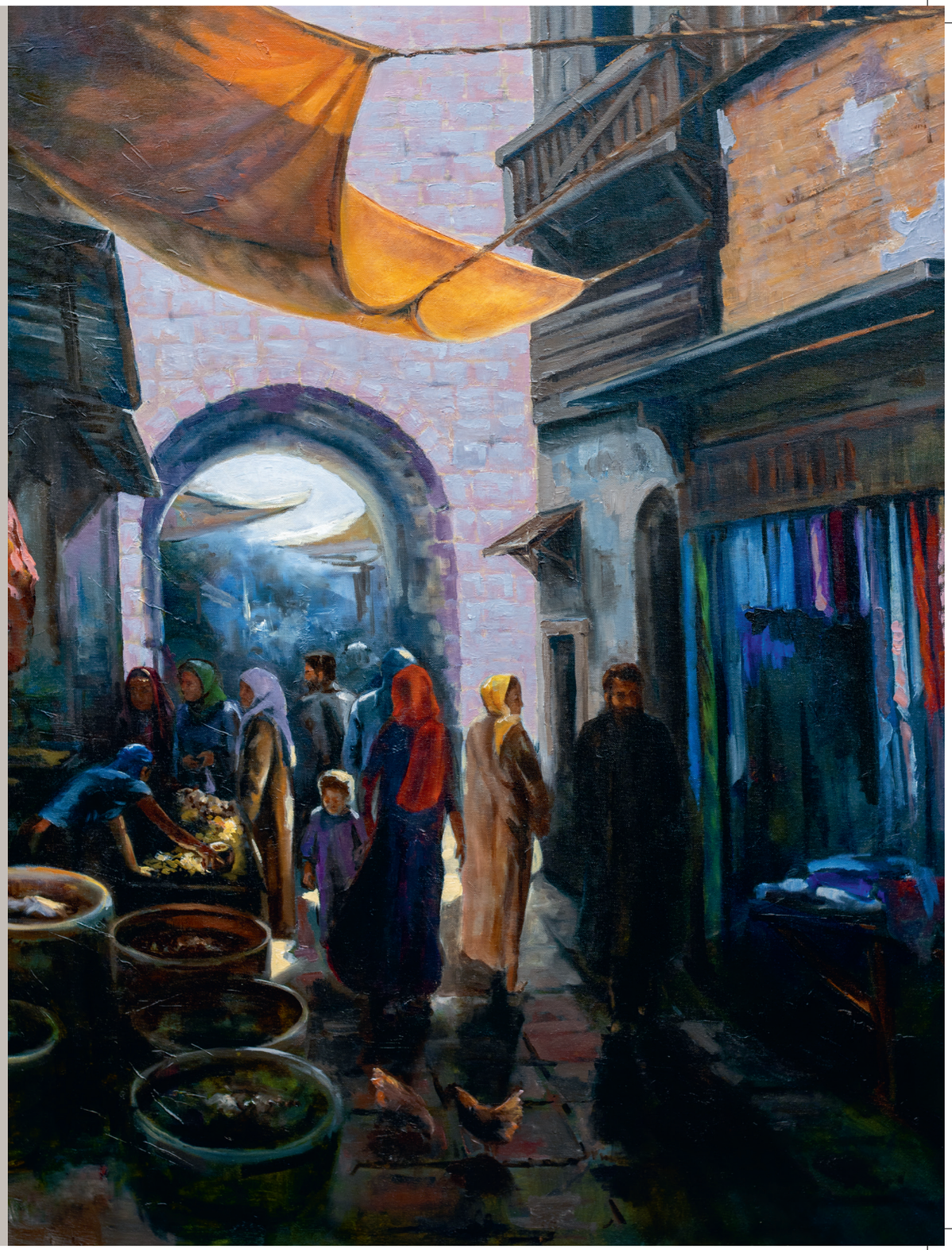

Op de laatste dag van het feest was het dringen rond de tempel. Dit was dé grote dag van het feest. Eén van de priesters bracht gouden schalen met water uit de bron Siloam. Dit water werd vervolgens in een bassin aan de voet van het altaar gegoten door de hogepriester. Het ritueel begeleidde een gebed om regen en symboliseerde Gods belofte dat Hij de Israëlieten aan het einde der tijden zou verlossen en Zijn Geest op hen zou uitgieten. Volgens Jesaja 12 zouden zij dan een loflied voor de Here zingen en 'met vreugde water scheppen uit de bronnen van het heil'. Gods redding werd dan ook bezongen tijdens het jaarlijkse Loofhuttenfeest. Trompetten werden daarbij geblazen, Levieten zongen het Hallel (Psalm 113-118) en een dansende menigte wuifde met palmtakken. Het slot van het Loofhuttenfeest moet overweldigend zijn geweest. Volgens de Joodse Misjna (de latere verzameling van mondelinge Joodse tradities) had iemand die dit nog nooit in zijn leven had meegemaakt, nog nooit échte vreugde gezien...

Op diezelfde dag was ook de Here Jezus in de tempel. Sommigen hadden Hem al gezocht. Een paar maanden eerder was Hij namelijk ook in Jeruzalem geweest. Hij had diepe indruk gemaakt door de dingen die Hij zei en de autoriteit waarmee Hij sprak. Velen hoopten Hem nu weer te horen spreken.

Terwijl elders de gouden schalen aan de voet van het altaar werden leeggegoten, ging Jezus staan op een plaats waar velen Hem konden zien en riep luid: 'Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken. Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien' (Johannes 7:38). Johannes voegt hier ter verduidelijking aan toe: 'En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden.'

Dit was een duidelijk statement. Het ritueel in de tempel symboliseerde de redding die God aan Zijn volk zou geven en de beloofde uitstorting van de Heilige Geest. Jezus maakte nu duidelijk dat die redding bij Hem te vinden was. Ieder die in geloof naar Hem zou komen, zou met Gods Geest worden vervuld. Jezus zou de redding brengen waar de ceremoniën in de tempel naar hadden verwezen.

Sommige toehoorders waren diep onder de indruk, maar anderen waren woedend: 'Hoe durfde die Jezus de tempeldienst zo te beledigen?!' De opgewonden gesprekken en felle discussies verstomden pas toen de avond viel. Jezus was inmiddels naar de Olijfberg gegaan om daar de nacht door te brengen.

Maar de volgende ochtend was Hij weer in de tempel. Al snel had men Hem gevonden. Sommigen waren nieuwsgierig. Anderen wilden weleens horen 'hoe erg het wel niet was' wat deze Rabbi durfde te beweren. Ook zullen er mensen naar Hem toe zijn gegaan in de gespannen verwachting dat bij Hem het heil te vinden was. Het was daarom druk rondom Hem. Iedereen verdrong zich om zoveel mogelijk van Zijn woorden op te vangen.

De woorden van Jezus werden plotseling overstemd door geroep en geschreeuw. Een groep mannen duwde zich door de luisteraars. Ze trokken een vrouw mee. Zij huilde. Ruw werd ze voor Jezus geplaatst. De kring van mensen werd nieuwsgierig stil. De achtersten stonden op hun tenen om te zien wat er zou gebeuren. Eén van de mannen nam het woord: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt bij het plegen van overspel. In de wet nu heeft Mozes ons geboden zulke vrouwen te stenigen. U dan, wat zegt U?'

Nu staat erbij dat zij Jezus op de proef wilden stellen om Hem aan te kunnen klagen. Blijkbaar verwachtten ze dus dat Jezus het voor deze vrouw zou opnemen en tegen de wet van Mozes in zou gaan. Waarom dachten ze dat?

In Johannes 5 wordt beschreven dat Jezus enkele maanden daarvoor (waarschijnlijk tijdens het Paasfeest) een man die verlamd was genas op de sabbat. Er werd nog steeds over deze genezing gesproken (Johannes 7:21-24). De oudtestamentische geboden zeggen niets over het al dan niet mogen